

Stručni rad

LUTKA MOJA PRIJATELJICA

Eva Pozvek

Osnovna šola Helene Puhar Kranj, Slovenija

SAŽETAK

U članku ću prikazati susret djece u vrtiću s lutkom i raznim lutkarskim tehnikama. Opisala sam tjedne koje je lutka Maša provela u našoj skupini te osjećaje djece tijekom raznih lutkarskih igara. Lutka je zaista prekrasan dodatak za sve aktivnosti u vrtiću. Djeci je s lutkom aktivnost zanimljivija, a oni tiši se lakše opuste i izlože jer se u lutki osjećaju sigurno. Komunikacijom putem lutke odgajatelj se približava djeci i stječe njihovo povjerenje. Lutke su nešto posebno, imaju svoj glas koji je svima prepoznatljiv i razumljiv. Lutka može sve [1].

Ključne riječi: lutka ljubimac, lutkin dnevnik, lutkarske tehnike, dramska igra, opuštanje, lakše izražavanje

1.Uvod

S djecom nema malih koraka. Sve što rade i rade su sjajne stvari. Iznad svega, njihova su srca veća od nas – odraslih. U njih stavljaju sve što vide i čega su svjesni - čak i mali kamenčić koji su primijetili na cesti, list s drveta, poljubac tek tako, mrava ili cvrčka, a prije svega ljude oko sebe. ... (nepoznati autor)

Dijete se s lutkom susreće vrlo rano, ako ne i ranije, pri polasku u vrtić. Lutka u ruci odgajatelja pomaže u prevladavanju straha od odvajanja. Upravo ta lutka postaje glavni autoritet – jača od odgajatelja – uspijeva riješiti nesporazume, dijete joj povjerava svoje probleme i preko nje uspostavlja simboličnu komunikaciju s okolinom, jer je neposredna i stresna te zahtijeva upravljanje stresom. [1]

Kao lutku ljubimca odabrala sam lutku Mašu koju je imala moja kolegica. Djeca je nikad prije nisu vidjela. Ujutro smo sjedili u krugu, kao i obično, kad se začulo lagano kucanje na vrata. Pozvao sam ga naprijed, ali nitko nije ušao. Ustao sam i otvorio vrata. U garderobi je sjedila preplašena djevojčica.

Slika 1: Lutka Maša

PRVI TJEDAN: “Tko si ti?” upitala sam. Nježan glas mi je odgovorio: “Ja sam Maša.” I pitao: “Mogu li i ja ići s tobom u vrtić.” Pitala sam djecu što misle i naravno svi su se složili da Maša može ostati. Naš do sada uobičajeni dan pretvorio se u akciju. Iako su djeca u vrtiću tek dobrih mjesec dana i još se nisu uhodala, taj su dan postali pravi mali odgajatelji. Kako Maša nikad prije nije bila u vrtiću, naravno da su joj sve morali pokazati.

Slika 2: Prvi tjedan

Slika 3: Prvi tjedan

Tako je Maša postala 15. dijete u skupini Miševi. Prvi tjedan djeca su je vodila po vrtiću, tješila kad joj je nedostajala mama i uključivala u sve naše aktivnosti.

DRUGI TJEDAN: Maša je postala ravnopravni član naše grupe. Djeca su je svuda vodila. Svako jutro su se svađali oko toga do koga će sjesti, pa sam morala paziti da svi dođu na red.

Slika 4: Drugi tjedan

Mašu su uključili u sve svoje igre. Primijetila sam da otkad imamo Mašu, djeca se manje svađaju u igri i dogovaraju se tko će imati Mašu. Čak im ni animacija Maše ne stvara probleme, dijete koje ju animira često to iskoristi u svoju korist da dobije kakvu igračku. Mašu svi vole i uvijek joj posuđuju svoje stvari.

Slika 5: Drugi tjedan

Slika 6: Drugi tjedan

Maša je jako dobra prijateljica, jer je jako povezala djecu. Ali ona mi je i jako dobra pomoćnica, kad neko od djece nešto pogriješi ili ne poslušaju, ja je brzo zgrabim i djeca uzmu Mašu u obzir, jer je jako vole i ne žele da bude tužna ili zla prema njima. Maša mi također pomaže kad je netko tužan jer ga zagrlj i kaže mu da i njoj nedostaju mama i tata, ali zna da se mora još malo igrati, a onda mama i tata dođu po nju. A Mašin komfor je jako bitan, tako da sam jako sretan što je imam. Odvajanje od roditelja nekoj djeci može biti velika frustracija u procesu socijalizacije. Lutka nam, međutim, uspješno pomaže da ih prevladamo. [3]

TREĆI TJEDAN: Na početku školske godine spavanje nam nije stvaralo veće probleme jer su djeca već za vrijeme ručka bila toliko umorna da su odmah zaspala na ležaljka. Sada, nakon otprilike tri mjeseca, neki od njih jako teško zaspu, a i malo su se ohrabрили pa se šale na ležaljci. Ali srećom imamo Mašu, ali ona nema svoju ležaljku pa svaki dan legne uz neko od djece. Naravno, ne svima, nego samo onima koji dobro spavaju. I moram priznati, djeluje. Otkako Maša spava s djecom, oni se jako trude zaspiti ili barem mirno odmoriti na ležaljci.

Slika 7: Treći tjedan

Slika 8: Treći tjedan

Maša je stvarno svestrana, pomaže svugdje, čak i kod odvikavanja od pelena. Iako ima samo dvije i pol godine, već je izašla iz pelena pa potiče i ostalu djecu koja još imaju pelene da joj se pridruže na kahlici. Naravno, kao i svugdje, Maša i ovdje ima jači utjecaj od mene kao učiteljice. Nemali broj djece radije ide na nošu zbog Mašino društva.

ČETVRTI TJEDAN: Kako djeci jako odgovara Mašino društvo i znam da je svi jako vole, pitala sam djecu žele li da Maša preko vikenda ide s njima kući. Naravno, svi su bili jako uzbuđeni. Tim povodom nastao je Mašin dnevnik.

Napisao sam na prvoj stranici:

Pozdrav djeco i roditelji! Zovem se Maša, i ja sam krenula u vrtić u listopadu. Ja sam druželjubiva, vesela i vrlo pričljiva djevojka koja voli ići na odmor. Zato se jako veselim što ću svaki vikend provesti s jednim od vas. Kako još ne znam pisati, zamolila bih vas dragi roditelji ako mi pomognete oko ovog dnevnika, da zapišem sve lijepo što ću s tobom doživjeti. Nacrtat ćemo još nešto ili zalijepio neku fotografiju.

VAŠA MAŠA

Tako je od tog dana Maša svaki vikend provodila s drugim djetetom. Doživjela je mnoge nezaboravne avanture koje je uz pomoć djeteta i njegovih roditelja zapisivala i ilustrirala u svoj dnevnik. Ponedjeljkom, kad se vratila u vrtić, ostaloj je djeci pričala što je doživjela. Između ostalog, obišla je rodilište i farmu. Djeca su jedva čekala da ih Maša posjeti, jer su joj jedva čekali pokazati gdje žive i koje igračke imaju kod kuće. Koga će Maša posjetiti odlučivali smo ždrijebom, ja sam na papiriće ispisivala imena djece i stavljala ih u lončić, a Maša je svaki tjedan izvlačila sretnika s kojim će ići kući.

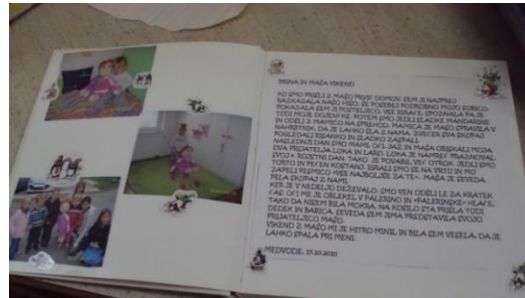
Slika 9: Mašin dnevnik

Slika 10: Mašin dnevnik

Slika 10: Mašin dnevnik

Slika 11: Mašin dnevnik

PETI TJEDAN: U tjednu kada nije bila na odmoru, Maša je sudjelovala u svim važnim aktivnostima u grupi tijekom cijele godine. Osim Maše, u grupi imamo i druge lutke s kojima se djeca rado igraju. Zato od početka provedbe ovog projekta posebno vodim računa da lutke i razni rekviziti za simboličnu igru uvijek budu na dohvat ruke djece. Djeci se posebno sviđaju igre s prstima u kojima sudjeluje i Maša. Često ti dođu u naručje i kažu "miš", jer miš je bila ta koja je najviše voljela kuhati kašu. Zato sam napravila mišje uši za prst jer je igra još zanimljivija ako miš stvarno skuha kašu. Naravno, i djeca su htjela miševe pa sam im ih nacrtała.

Slika 12: Peti tjedan

Slika 13: Peti tjedan

Slika 14: Peti tjedan

Maša je stvarno prava lutka ljubimica koja djeci pomaže na svim područjima. Uspješni su u razgovoru, jer se posebno trude oko toga, pogotovo kad prijateljima objašnjavaju što su radili vikend kad je Maša bila s njima na odmoru. Djeca su se međusobno više povezala i manje se svađaju jer ih inače Maša grdi ili je tužna, što se djeci nimalo ne sviđa. Stoga doista mogu reći da je uvođenje lutke ljubimca u skupinu samo pozitivno i uistinu neprocjenjivo.

2. Lutkarske tehnike:

Lutka može sve što čovjek ne može. Lutka može letjeti, boriti se, pobjeđivati zle vještice, jača je od najvećeg diva i tjera i najgore strahove koji dolaze u noći. Nevjerojatna moć koju čak i vrlo mala lutka od tkanine ili papira može učiniti. Izrađivala sam lutke i igrala se u grupi u kojoj su djeca od 4 do 5 godina. U grupi je 19 djece i svi su bili jako uzbuđeni zbog projekta lutke. Prvo sam se odlučio za igricu Pod medvjedićim kišobranom. Djeca su već znala priču. Doma sam napravio scenu i lutke za prste.

Slika 15: Lutkarske tehnike

Slika 16: Lutkarske tehnike

Uz pomoć kolegice sam djeci odigrala igricu, potom su se djeca podijelila u grupe i uz pomoć mojih lutaka sama igrala igru. Zatim sam donio materijal i svatko je mogao napraviti svoju lutku za prste koja mu se najviše sviđa. Djeca su zatim igrala igru sa svojim lutkama. Jedna od djevojčica je vrlo pažljivo popunjavala tekst koji smo učiteljica i ja koristile u igrici, pa je svako dijete koje je to reklo ispravljalo na svoj način. Neki od njih samo su čekali da im kaže što da kažu, a neki se nisu dali i inzistirali su na svome. To je dobro prikazano kada dječak koji glumi medvjeda ne pušta lisicu u svoju kuću. Djevojčica mu govori što da kaže, jer kad smo se učiteljica i ja igrale na kraju, pustile smo lisicu u zabavu, samo prije nego je morala obećati da će se popraviti. Dječak, naravno, ne popušta, a djevojčica koja glumi lisicu reagira okrećući se i odlazeći.

Slika 17: Lutkarske tehnike

Slika 18: Lutkarske tehnike

Ovdje sam primijetila kako djeca pomažu jedni drugima ako netko ne zna što bi rekao. Nema popravljaja kao u prvoj utakmici, nego pomoći. Primijetila sam da su i djeca sve sigurnija u sebe i nije im više toliko neugodno. Stalno ih ohrabrujem i govorim im da nije potrebno da svi igraju na isti način i da tekst mogu prilagoditi na svoj način.

Za treću lutkarsku tehniku koristila sam čarapu, napravila sam dvije lutke i dala ih djeci. Tada sam im rekla da svatko donese svoju čarapu od kuće kako bi i oni mogli napraviti svoju lutku. Tako su nastale lutke od čarapa. Eto, djeci nisam prije igrao nikakve igrice, nego sam im samo ponudio kazalište iz kutije i pustio ih da žele. Učinio sam to jer sam tijekom prve dvije igre shvatio da kada djeca sama igraju predstavu, uvijek postoji jedno od djece koje želi da tijek bude onakav kakav sam ja igrao i zato vodi i usmjerava djecu i dovodi ih do ovoga način ograničava izražavanje. U današnjem svijetu djeca često ne znaju kako reagirati u određenim situacijama i kako pokazati svoje emocije. Stoga je djetetu potreban način da te emocije pokaže. To mu omogućuje da se igra s lutkom. (Korošec) Posebno su tu priliku djeca dobila kod zadnjeg lutkarskog tehničara, budući da nisu imala prethodno vodstvo u lutkarskom izražavanju.

Slika 19: Lutkarske tehnike

Slika 20: Lutkarske tehnike

3. Dramska igra

Za dramsku igru djeca su sama odabrala igru Pod medvjedićim kišobranom. Donijela sam kutiju životinjskih ušiju i svako je dijete izabralo svoje. Igru smo malo posložili, naime imali smo dva zeca i dvije pčele. Djeca su sama pripremila scenu. Tijekom igre djeca su se zaista uživjela u svoje uloge. Čak i oni koji su obično tihi su se opustili i odigrali jako dobro.

4. Zaključak

Sve smo ja i djeca dobili s lutkom. Kroz lutku sam se više opustila i manje razmišljala što bih mogla pogriješiti. Kao što rekoh, djeca su dobila na svim poljima. Lutka ljubimac pomogla je mlađima na svim područjima. Bila im je prijateljica, odgojiteljica i tješiteljica. Oni stariji su pak pobliže upoznali svijet lutaka, igrajući se riješili inhibicija prije nastupa, a posljednjom tehnikom (lutke u čarapama) prepustili se mašti, izrazili svoje osjećaje i napravili prekrasne predstave.

7. Literatura

- [1.] Korošec, H., Majaron., E. ur. (2002). Lutka iz vrtca v šolo. Zbornik prispevkov iz teorije in prakse. Ljubljana: Pef.
- [2.] Otrok v vrtcu: priročnik h Kurikulu za vrtce. (2008). Maribor: Obzorja
- [3.] Korošec, H. (2010). Simbolna igra in gledališka igra. Študijsko gradivo. Ljubljana: Pef
- [4.] Korošec, H. (2010). Lutke-otrokov vsakdan v vrtcu in šoli. Študijsko gradivo. Ljubljana: Pef
- [5.] Korošec, H. (2010). Komunikacija v gledališki in lutkovni dejavnosti. Študijsko gradivo. Ljubljana: Pef